



35

ВЫПУСК / ISSUE

МАТЭРЫЯЛЫ ПА АРХЕАЛОГІІ БЕЛАРУСІ

MATERIALS ON THE ARCHAEOLOGY OF BELARUS



НАЦЫЯНАЛЬНАЯ АКАДЭМІЯ НАВУК БЕЛАРУСІ
Інстытут гісторыі

МАТЭРЫЯЛЫ
ПА АРХЕАЛОГІІ
БЕЛАРУСІ

MATERIALS
ON THE ARCHAEOLOGY
OF BELARUS

ЗБОРНИК НАВУКОВЫХ АРТЫКУЛАЎ
Заснаваны ў 1957 годзе

35
ВЫПУСК / ISSUE

Мінск
«Беларуская навука»
2025

У чарговым выданні Інстытута гісторыі НАН Беларусі прадстаўлены навуковыя артыкулы, матэрыялы, звесткі аб палявых працах і рэцэнзія, якія ўводзяць у навуковы ўжытак вынікі археалагічных даследаванняў помнікаў каменнага і бронзавага вякоў, жалезнага веку, Сярэднявечаў, Новага і Навейшага часу.

Зборнік навуковых прац разлічаны на археолагаў, гісторыкаў, краязнаўцаў, музейных работнікаў, настаўнікаў і ўсіх тых, хто любіць старажытную гісторыю, цікавіцца матэрыяльнай і духоўнай культурай нашых далёкіх продкаў.

У к л а д а л ь н і к

В. І. Кошман, кандыдат гістарычных навук, дацэнт

Р э д а к ц ы й н а я к а л е г і я:

В. Л. Лакіза, кандыдат гістарычных навук, дацэнт (галоўны рэдактар);

А. Г. Калечыц, доктар гістарычных навук, прафесар (намеснік галоўнага рэдактара);

А. М. Аўласовіч, кандыдат гістарычных навук, дацэнт (адказны сакратар);

А. А. Башкоў, доктар гістарычных навук, дацэнт;

А. В. Вайцяховіч, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;

Д. У. Дук, доктар гістарычных навук, прафесар;

В. І. Кошман, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;

П. С. Курловіч, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;

А. М. Кушнярэвіч, доктар мастацтвазнаўства, прафесар;

І. А. Марзалюк, доктар гістарычных навук, прафесар,

член-карэспандэнт Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі;

А. А. Мяцельскі, доктар гістарычных навук, дацэнт;

С. А. Піваварчык, доктар гістарычных навук, дацэнт;

А. Г. Сітдзікаў, доктар гістарычных навук, член-карэспандэнт

Акадэміі навук Рэспублікі Татарстан (Расійская Федэрацыя);

М. М. Чарняўскі, кандыдат гістарычных навук;

С. С. Юрэцкі, кандыдат гістарычных навук;

С. Д. Дзярновіч (тэхнічны сакратар)

Н а в у к о в ы р э д а к т а р

В. Л. Лакіза, кандыдат гістарычных навук, дацэнт

Р э ц е н з е н т ы:

доктар гістарычных навук дацэнт А. А. Мяцельскі,

доктар гістарычных навук дацэнт А. А. Башкоў

Выданне падрыхтавана ў рамках выканання дзяржаўнай праграмы навуковых даследаванняў на 2021–2025 гады «Грамадства і гуманітарная бяспека беларускай дзяржавы» (навуковы кіраўнік – акадэмік, доктар гістарычных навук, прафесар А. А. Каваленя), падпраграмы І2.1 «Гісторыя» (навуковы кіраўнік – кандыдат гістарычных навук дацэнт В. Л. Лакіза), базавага задання І2.1.1 «Археалагічная спадчына як фактар забяспячэння гуманітарнай бяспекі беларускага грамадства» (кіраўнік – кандыдат гістарычных навук дацэнт В. І. Кошман).

*Рэкамендавана да друку Вучоным саветам Інстытута гісторыі НАН Беларусі
(пракакол № 3 ад 27 лютага 2025 г.).*

На вокладцы змешчаны дэкаратыўны элемент стрэмені X–XI стст.,
выяўлены А. В. Вайцяховічам падчас даследаванняў 2024 г. на «Малым гарадзішчы»
археалагічнага комплексу на рацэ Менка Мінскага раёна.

ЗМЕСТ

АРТЫКУЛЫ

Смехович Н. В. К проблеме расселения восточных славян на территории Беларуси	5
Калечиц Е. Г. Юровичская позднепалеолитическая стоянка: реальность и мифы.....	16
Линевич С. Б. К вопросу о ранних каменных сверленных изделиях на территории Беларуси	25
Крывальцэвіч М. М. Мяцявічы – помнік эпохі бронзы на Случы: гісторыя і вынікі археалагічных даследаванняў 1929–2008 гадоў	40
Лошенко М. И. Ботанические остатки с археологических памятников Могилёвщины	55
Дубицкая Н. Н. Могильники колочинской культуры (V–VII вв.). Погребальная обрядность	64
Логвинова Д. С. Древнерусские лунницы в составе женского погребального костюма на территории Могилёвского Поднепровья	77
Галынскі Р. Д. Культурны слой Быхава часоў Сярэднявечаў і ранняга Новага часу як крыніца па вывучэнні эвалюцыі горада	87

МАТЭРЫЯЛЫ

Сахончык А. Д. Пахавальна-рытуальныя аб’екты мілаградскай культуры на помніку Мохаў-IV Лоеўскага раёна Гомельскай вобласці	96
Бяліцкая Г. М., Байкоўская А. А., Харытановіч В. М. Даследаванні вытворчага ўчастка перыяду рымскіх уплываў на селішчы Хачэнь-1 Жыткавіцкага раёна Гомельскай вобласці.....	109
Магалинский И. В., Кенько П. М. Новые данные по химическому составу изделий из цветных металлов XI–XIII веков с территории Центральной Беларуси (по материалам археологических исследований на селище возле деревни Аксаковщина Минского района)	124
Терентьев И. В. Предметы вооружения и снаряжения всадника и коня с территории городища Старый Шклов Шкловского района Могилёвской области (по материалам исследований 2008–2012 гг.) ...	130
Гурьянов В. Н., Чубур А. А. Деревянные постройки эпохи Великого Княжества Литовского в Брянском Подесенье: овины.....	143
Кунаш А. А. Рэчы асабістай набожнасці XVII–XX стагоддзяў з пахаванняў у касцёле святога Тамаша (Фамы) Аквінскага ў горадзе Мінску	153
Федорук Д. А. Бутылочные клейма Нового времени из города Бреста (по материалам спасательных археологических работ)	163

ПАЛЯВЫЯ ДАСЛЕДАВАННІ

Вороненко О. В. Исследование новой стоянки каменного века Красная Горка-2 Жлобинского района Гомельской области в 2022 году	172
Ятин П. Н. Археологические исследования Рогачёвско-Жлобинского Поднепровья в 2024 году	182
Курловіч П. С., Сазонаў А. А. Гарадзішчы Харытанцы – Забарочча, Радзіца, Грыцковічы Крупскага раёна Мінскай вобласці: вынікі абследаванняў 2023 года.....	188
Вороненко О. В. Археологические исследования на стоянке и городище возле деревни Палицкое Осиповичского района Могилёвской области в 2023 году.....	194
Юрэцкі С. С. Даследаванні археалагічнага комплексу Саннікі Дзятлаўскага раёна Гродзенскай вобласці ў 2021 годзе.....	201
Коц А. Л., Магалинский И. В. Предварительные итоги археологических исследований на территории Нижнего замка города Полоцка в 2023–2024 годах	207
Кошман В. І., Кунаш А. А. Выратавальныя археалагічныя работы на тэрыторыі былых могілак у горадзе Дзяржынску Мінскай вобласці ў 2023 годзе.....	215

РЭЦЭНЗІІ

Башкоў А. А. Вяртаючы памяць пра даследчыка (рэцэнзія на: Аляксандр Мікалаевіч Ляўданскі. Лёс і навуковая спадчына: (да 130-годдзя з дня нараджэння) / В. І. Кошман, А. У. Вайтовіч, Э. А. Ляш-кевіч [і інш.] ; навук. рэд. В. І. Кошман ; НАН Беларусі, Ін-т гісторыі. Мінск : Беларус. навука, 2025. 497 с.).....	224
--	-----

ПЕРСАНАЛІІ

In memoriam

Кошман В. І., Кунаш А. А. Некаторыя архіўныя матэрыялы да жыццёвага і навуковага шляху С. А. Дубінскага (да 140-годдзя з дня нараджэння даследчыка)	226
Медведева М. В., Соболев В. Ю. Сергей Антонович Дубинский в Государственной Академии истории материальной культуры. Портрет учёного на фоне эпохи.....	236
Археолог з вялікай літары (да 100-годдзя з дня нараджэння Л. Д. Побаля) (В. У. Мядзведзева)	244
«Лицом к лицу лица не увидать...». Леонид Давыдович Поболь – руководитель, полевой работник и человек в моих воспоминаниях (к 100-летию со дня рождения исследователя) (Л. В. Колединский) ...	246
Правілы для аўтараў	250

Навуковае выданне

МАТЭРЫЯЛЫ ПА АРХЕАЛОГІІ БЕЛАРУСІ

MATERIALS ON THE ARCHAEOLOGY OF BELARUS

Зборнік навуковых артыкулаў

Выпуск 35

Рэдактар *Н. Т. Гаўрыленка*

Мастацкі рэдактар *Ю. П. Бабаранава*

Тэхнічны рэдактар *В. А. Ткачова*

Камп'ютарная вёрстка *Л. І. Кудзерка*

Падпісана да друку 19.08.2025. Фармат 60×84¹/₈. Папера афсетная. Друк лічбавы.

Ум. друк. арк. 29,3. Ул.-выд. арк. 27,3. Тыраж 100 экз. Заказ 160.

Выдавец і паліграфічнае выкананне:

Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства «Выдавецкі дом «Беларуская навука».

Пасведчанні аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы, распаўсюджвальніка друкаваных выданняў
№ 1/18 ад 02.08.2013, № 2/196 ад 05.04.2017. Вул. Ф. Скарыны, 40, 220084, г. Мінск.